Μύθοι και θρύλοι του μητροπολίτη Στεφάνου

του πρωθιερέως Ίγκορ Πρέκουπ, κληρικού της Εσθονικής Ορθοδόξου Εκκλησίας του Πατριαρχείου Μόσχας σε διαθεσιμότητα

Ο μητροπολίτης Εσθονίας Στέφανος περιέγραψε στον ελληνικό τηλεοπτικό σταθμό «4Ε» την μαρτυρική πορεία της Εσθονικής Εκκλησίας και της Εσθονίας:

Έχουμε εδώ στην Εσθονία μια πολύ μαρτυρική ιστορία οκτώ αιώνων. Όλοι οι αιώνες δεν ήταν παρόμοιοι. Μέχρι τον 12ο αιώνα είχαμε τους Δανούς ως κατακτητές, μετά ήρθαν οι Γερμανοί οι σταυροφόροι δύο αιώνες, μετά ήρθαν οι Σουηδοί δύο αιώνες και τελικά ήλθαν και οι Ρώσοι δύο αιώνες. Η ιστορία μας τον 20ό και τον 21ο αι. είναι μια πολύ μαρτυρική ιστορία, διότι η Εκκλησία μας ήταν μια Εκκλησία δυναμική. Στο ενάμιση εκατομμύριο πληθυσμού είχε διακόσιες χιλιάδες πιστούς το 1940. Άρα το 1945 το κομμουνιστικό καθεστώς, το οποίο είχε βάλει χέρι στην Εσθονία, έκλεισε την Εκκλησία μας, διέλυσε την Εκκλησία μας, έβαλε αντικανονικά ένα μητροπολίτη από τη Ρωσία και αρχίσανε οι διωγμοί. Οι πρώτοι διωγμοί που γίνανε ήταν του 1920, όπου ο ιερομάρτυρας επίσκοπος Πλάτων, ο πρώτος μας επίσκοπος Εσθονός, μαρτύρησε στην πόλη του Τάρτου μαζί με δύο άλλους ιερείς...".

Δεν μπορούμε παρά να συμφωνήσουμε με τον Σεβασμιώτατο κ. Στέφανο ότι η ιστορία των μαρτύρων στη γη της Εσθονίας προσμετρά ήδη οκτώ αιώνες. Θα έπρεπε όμως να γίνει η

διευκρίνιση ότι λόγος γίνεται όχι για εν γένει χριστιανούς, αλλά ειδικά για ορθοδόξους μάρτυρες.

Ο λαός της Εσθονίας είναι αδιαμφισβήτητα ένας λαός βασανισμένος, ο οποίος επανειλημμένως ευρέθη στα πρόθυρα του αφανισμού, είτε λόγω πανώλης, είτε επειδή η γη του κατέστη πεδίο μάχης κατά τον Λιβονικό και κατόπιν κατά τον Βόρειο Πόλεμο. Αλλά εάν κάνουμε λόγο για το μαρτύριο, το γενικό χριστιανικό μαρτύριο και οι ομολογητικοί αγώνες αρχίζουν εδώ κατά τη σύντομη περίοδο της «ερυθράς τρομοκρατίας» στα τέλη του 1918 – αρχές του 1919, στη συνέχεια εξελίσσεται το 1940 και ό,τι ο απλός λαός συνηθίζει να ονομάζει «σοβιετική κατοχή», ενώ διάφοροι πολιτικοί, οι οποίοι αγωνίζονται για την ακρίβεια στην ορολογία, αποκαλούν οι μεν «ενσωμάτωση», οι δε «προσάρτηση». Όπως όμως και αν ονόμαζε κανείς εκείνο, εξαιτίας του οποίου η σοβιετική μπολσεβίκικη θεομαχία εξαπλώθηκε στην Εσθονία, το γεγονός παραμένει ένα: ακριβώς τότε ξεκίνησαν εδώ οι μεγάλης κλίμακος κοινοί χριστιανικοί ομολογητικοί αγώνες και καταγράφηκαν μεμονωμένες μαρτυρικές πράξεις.

Ενώ μέχρι τότε μπορούμε να μιλάμε μόνον για ορθοδόξους και ομολογητικούς αγώνες, αλλά και μαρτύρια. Αυτό το ιστορικό φαινόμενο πράγματι διαρκεί οκτώ αιώνες, από τότε που ανέλαβαν τον χριστιανικό διαφωτισμό της περιοχής μας τον 13^{ο} αι. οι σταυροφόροι, οι οποίοι διέκοψαν βιαίως την εξάπλωση της ορθόδοξης παραδόσεως. Άλλωστε, μέχρι την εισβολή τους το κήρυγμα του χριστιανισμού γινόταν εδώ ειρηνικά, προερχόμενο ταυτοχρόνως και από τη Δύση και από την Ανατολή. Μάλιστα, ειδικά οι Ρώσοι ιεραπόστολοι άφησαν ανεξίτηλα τα ίχνη τους στην εσθονική γλώσσα. Τούτο αφορά ειδικότερα στις λέξεις, που κατονομάζουν τα βασικά μέσα του κηρύγματος: rist – από το ρωσικό κρεστ, ο σταυρός και raamat – το βιβλίο (προέρχεται από τη σλαβονική λέξη «γκράμοτα», εκ του ελληνικού «γράμμα»). Το εσθονικό ρήμα ristima – βαπτίζω (στα ρωσικά κρεστίτ'), προερχόμενο από τη λέξη rist, υποδηλώνει την εδραίωση στη συνείδηση των Εσθονών της μεσαιωνικής εποχής ότι ο διαφωτισμός τους είναι εξ Ανατολών, διότι ειδικά στη ρωσική γλώσσα το μυστήριο της γεννήσεως στην αιώνια ζωή δηλώνεται με τη λέξη, που καθιερώνει τη σχέση τόσο με τον Σταυρό του Χριστού, όσο και με τον σταυρό, τον οποίο κάθε χριστιανός αίρει στη ζωή του. Για τη σύγκριση σε πολλές ευρωπαϊκές γλώσσες το μυστήριο αυτό δηλώνεται με λέξεις, που προέρχονται από το αρχαιοελληνικό βαπτίζω, που κυριολεκτικά σημαίνει: βυθίζω, ενώ η αντίστοιχη γερμανική λέξη taufen προέρχεται από το tauchen – βουτώ, βυθίζω στο νερό.

Στην πόλη Τάρτου (ιδρύθηκε το 1030 από τον πρίγκιπα Γιαροσλάφ τον Σοφό ως Γιούργεφ) η Ορθοδοξία σωζόταν μέχρι το 1472, όταν μαρτύρησαν ο ενοριακός ιερέας Άγιος Ισίδωρος του Γιούργεφ με 72 ενορίτες. Ο δραπετεύσας από εκεί στο Πσκοφ ιερέας Ιωάννης Σέστνικ (κατά τη μοναχική κουρά Όσιος Ιωνάς) ίδρυσε τη Μονή των Σπηλαίων του Πσκοφ, της οποίας ο καθηγούμενος Όσιος Κορνήλιος κήρυξε την Ορθοδοξία όχι μόνον στους Εσθονούς, οι οποίοι κατοικούσαν στα περίχωρα της μονής, αλλά έφθανε μέχρι το Νάρβα, ίδρυσε ενορίες στο Νεϊγκάουζεν (σήμερα Βαστσελιίνα) και αλλαχού.

Ο ιερομάρτυς πρεσβύτερος Ησίδωρος

Ο Όσιος Ιωνάς των Σπηλαίων του Πσκοφ

Αδριάντας του Οσιομάρτυρος Κορνηλίου, καθηγουμένου της Μονής των Σπηλαίων των Πσκοφ

Οι ορθόδοξοι ομολογητικοί αγώνες ξεκίνησαν εδώ εκ νέου από το 1841, όταν άρχισε το αυθόρμητο (σε αντίθεση, μάλιστα, με την τοπική «ειδική τάξη», στην οποία ήταν προσανατολισμένη η κρατική πολιτική της αυτοκρατορίας στην περιοχή της Βαλτικής) κίνημα μεταστροφής των Λετονών και Εσθονών αγροτών από τον Λουθηρανισμό στην Ορθοδοξία. Οι διώξεις, που εξαπέλυσαν εναντίον τους οι Γερμανοί ευγενείς της περιοχής της Βαλτικής, ήσαν εξαιρετικά απηνείς.

Εν τούτοις, ο μητροπολίτης Στέφανος δεν επιθύμησε για κάποιο λόγο να στρέψει την προσοχή του στους τοπικούς ορθόδοξους ομολογητικούς αγώνες και το μαρτύριο κατά τους διωγμούς από ετεροδόξους. Βεβαίως αυτή η «πολιτικώς ορθή αποφυγή των ενοχλητικών σημείων» εκ μέρους του Σεβασμιωτάτου κ. Στεφάνου είναι κατανοητή, δεν μπορεί όμως να γίνει και αποδεκτή.

Υπενθυμίζοντας τους διωγμούς στις αρχές του περασμένου αιώνα, ο μητροπολίτης Στέφανος επικεντρώνει ορθώς την προσοχή μας στον πρώτο ορθόδοξο Εσθονό επίσκοπο, τον ιερομάρτυρα Πλάτωνα Κούλμπους. Κρίνω, όμως, σημαντικό να επισημάνω ότι πρώτον, οι διωγμοί κατά της πίστεως δεν έγιναν τη δεκαετία του 1920 (εάν πάντως ο Σεβασμιώτατος κ. Στέφανος εννοεί την απέλαση το καλοκαίρι του 1920 από τις εσθονικές Αρχές σειράς ορθοδόξων ιερέων στη Σοβιετική Ρωσία, τότε είμαι έτοιμος να το αποδεχθώ…), δεύτερον, ο Θεοφιλέστατος Πλάτων χρονολογικά ωστόσο δεν είναι ο πρώτος μεταξύ των Εσθονών νεομαρτύρων. Δολοφονήθηκε στις 14 Ιανουαρίου 1919, ακριβώς έναν χρόνο μετά την εις επίσκοπο χειροτονία του, που τελέσθηκε στις 31 Δεκεμβρίου 1917 (13 Ιανουαρίου 1918 με το νέο ημερολόγιο). Μαζί του οι κόκκινοι κομισάριοι Κουλ, Ότερ και Ριατσέπ εκτέλεσαν τους πρωθιερείς Νικόλαο Μπεζανίτσκι και Μιχαήλ Μπλέιβε. Λίγο

νωρίτερα όμως θύμα των μπολσεβίκων έπεσαν ο ιερομάρτυρας Σέργιος Φλορίνσκι (30 Δεκεμβρίου 1918) και στη συνέχεια οι ιερομάρτυρες Αλέξανδρος Βόλκοφ και Δημήτριος Τσιστοσέρντοφ (8 Ιανουαρίου 1919).

Δεν μπορώ να απαλλαγώ από την υποψία ότι ο Σεβασμιώτατος κ. Στέφανος εννοεί ως «Εσθονούς νεομάρτυρες», τους, ας πούμε, «νεομάρτυρες εσθονικής εθνικότητος», επικεντρώνοντας σκοπίμως σε αυτούς την προσοχή του. Μήπως ενδεχομένως ο συμβολισμός τού να λάβει τις δάφνες της μαρτυρίας ένας Ρώσος (ο πατέρας Νικόλαος) μαζί με τους Εσθονούς (τον Θεοφιλέστατο Πλάτωνα και τον πατέρα Μιχαήλ) καταστρέφει κάπως την ιστορική του κατασκευή; Και μάλλον δεν του είναι καθόλου βολικό να στρέψει την προσοχή του σε αυτό το γεγονός, διότι στην δεδομένη ιστορική περίοδο η εσθονική Ορθοδοξία ήταν ενωμένη κανονικά, τελώντας υπό το ωμοφόριο του ιεροομολογητή Πατριάρχη Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών Τύχωνος;

Εμείς όμως δεν θεωρούμε περιττό να τονίσουμε ότι όλοι οι νεομάρτυρες της Εκκλησίας της Εσθονίας, και οι Εσθονοί, ο Θεοφιλέστατος Πλάτων Κουλμπούς και οι πατέρες Μιχαήλ Μπλέιβε και Ιωάννης Πετάι, και οι Ρώσοι, οι πατέρες Νικόλαος Μπεζανίτσκι, Σέργιος Φλορίνσκι, Αλέξανδρος Βόλκοφ και Δημήτριος Τσιστοσέρντοφ, όλοι ήσαν ενωμένοι μεταξύ τους πρεσβεύοντας την πίστη όχι μόνον στον Θεό και την Εκκλησία Του, αλλά, ειδικότερα στη Μητέρα Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία. Το αίμα των μαρτύρων της Εσθονίας είναι σπορά της ενότητας της εσθονικής Ορθοδοξίας. Οι προσπάθειες να διασπασθεί αυτή η ενότητα δεν είναι τίποτε άλλο από την καταπάτηση της μνήμης τους.

Ο Σεβασμιώτατος Στέφανος λέγει ότι «το 1945 το κομμουνιστικό καθεστώς, το οποίο είχε βάλει χέρι στην Εσθονία, έκλεισε την Εκκλησία μας, διέλυσε την Εκκλησία μας, έβαλε αντικανονικά ένα μητροπολίτη από τη Ρωσία και αρχίσανε οι διωγμοί». Υπάρχει πολύ σύγχυση σε αυτά τα λόγια. Ας ξεκινήσουμε με το ότι το κομμουνιστικό καθεστώς είχε βάλει χέρι στην Εσθονία ήδη το 1940. Τελευταία ημέρα της ανεξαρτησίας της Δημοκρατίας της Εσθονίας της περιόδου του μεσοπολέμου θεωρείται επισήμως η 16^{η} Ιουνίου 1940. Οι διώξεις, που αφορούσαν πρωτίστως τους «λευκούς» φυγάδες (σ.τ.μ. τους διωκόμενους από τους μπολσεβίκους πολιτικούς αντιπάλους τους, μεταξύ των οποίων ήταν τόσο οι φιλοβασιλικοί, όσο και οι δημοκρατικοί) και τα μέλη των οργανώσεών τους, που χαρακτηρίσθηκαν ως πολιτικά εχθρικές (σε αυτή την κατηγορία εντάχθηκε ακόμη και το Ρωσικό Χριστιανικό Κίνημα Φοιτητών), άρχισαν αμέσως. Περιελάμβαναν συλλήψεις και επακολουθούσαν φυλακίσεις σε στρατόπεδα συγκεντρώσεως ή εκτελέσεις, ενώ το 1941 απελάθηκαν περισσότεροι από 9000 άνθρωποι. Για τη μικρή Εσθονία ακόμη και αυτός ο αριθμός είναι τεράστιος, άλλωστε σύντομα το 1944 έφυγαν ως μετανάστες από τη χώρα στη Δύση άλλες 70 με 80 χιλιάδες άτομα.

Αργότερα, μετά τη λήξη του πολέμου, τον Μάρτιο του 1949, στο πλαίσιο της επιχειρήσεως «Παλινδρόμηση», προς την αντίστροφη κατεύθυνση απελάθηκαν 20.723 άτομα.

Σχεδόν ένα χρόνο μετά την εγκαθίδρυση της σοβιετικής εξουσίας στο έδαφος της Εσθονίας, στις 30 Μαρτίου 1941, πραγματοποιήθηκε η κανονική επανένωση της Εσθονικής Αποστολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας (ΕΑΟΕ), που αποτελείτο από τις εκκλησιαστικές επαρχίες Ταλλίνης και Νάρβας με τη Μητέρα Εκκλησία. Η επανένωση της ΕΑΟΕ με τη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία έγινε μετά από προκαταρκτική συνεννόηση γι᾽ αυτήν την κίνηση με τις ενορίες και την υποβολή επαναληπτικού αιτήματος του προκαθημένου της ΕΑΟΕ μητροπολίτη Αλεξάνδρου Πάουλους προς τον τοποτηρητή του Πατριαρχικού θρόνου μητροπολίτη Σέργιο Στραγκορόντσκι, ζητώντας «να καλύψει με αγάπη την ακούσια αμαρτία της εκπτώσεως». Και κάτι, που δεν έχει λίγη σημασία, η συνένωση αυτή έγινε μέσω μετανοίας για την αμαρτία του σχίσματος, που διαπράχθηκε το 1923, όταν προσβλέποντας στη λήψη αυτοκεφαλίας, ο μητροπολίτης Αλέξανδρος υπέταξε την Ορθόδοξη Εκκλησία της Εσθονίας στη δικαιοδοσία του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, χωρίς να προσπαθήσει ούτε καν να εξασφαλίσει τη σχετική ευλογία του ιεροομολογητή Πατριάρχη Μόσχας Τύχωνος, στον οποίο, όπως και σε ολόκληρη την ιεραρχία της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας, έδινε όρκο πίστης πριν από τρία χρόνια.

Με την έναρξη της γερμανοφασιστικής κατοχής ο μητροπολίτης Αλέξανδρος, βασιζόμενος στις ναζιστικές Αρχές, επιχείρησε εκ νέου να αποσπάσει την ΕΑΟΕ από το Πατριαρχείο Μόσχας, ωστόσο αυτή τη φορά το κατάφερε μόνον για την επαρχία Ταλλίνης, ενώ εκείνη της Νάρβας, υπό τον αρχιεπίσκοπο Παύλο Ντμίτροφσκι, παρέμεινε κανονικά ενωμένη με την ομολογήτρια Εκκλησία.

Για κάποιο λόγο ο Σεβασμιώτατος Στέφανος δεν αισθάνεται τόσο άνετα ώστε να ενθυμείται αυτές τις λεπτομέρειες του ιστορικο-κανονικού γίγνεσθαι της εσθονικής Ορθοδοξίας, αλλά προτιμά να επικεντρώνει την προσοχή του στο 1945.

Γιατί, παρ᾽ όλ᾽ αυτά, το 1945, εάν η σοβιετική εξουσία επανήλθε εδώ τον Σεπτέμβριο του 1944; Πιθανώς επειδή το 1945 πραγματοποιήθηκε η κανονική επανένωση με τη Μητέρα Εκκλησία της εκκλησιαστικής επαρχίας Ταλλίνης, η οποία είχε αποσπασθεί κατά τη γερμανική κατοχή. Αμέσως μετά ολοκληρώθηκε η αρξάμενη το 1941 διαδικασία μετατροπής της ΕΑΟΕ, η οποία αποτελείτο από δύο επαρχίες, σε μία ενιαία εκκλησιαστική επαρχία της Εσθονίας με έδρα την Ταλλίνη.

Υπογραμμίζω ότι το 1945 δεν υπήρξε διάλυση της αυτόνομης ΕΑΟΕ στο έδαφος της Εσθονίας, όπως ισχυρίζεται ο Σεβασμιώτατος Στέφανος, αλλά μετατροπή της.

Η μετατροπή σε μια κανονική εκκλησιαστική επαρχία ακριβώς χάριν της επιβιώσεώς της υπό τις «υπάρχουσες συνθήκες». Ναι, μεν, για πολλά χρόνια χάθηκε το αυτόνομο καθεστώς, ναι, μεν, άλλαξε η ονομασία και τροποποιήθηκε η δομή (μια επαρχία στη θέση των δύο), αλλά όλα αυτά έγιναν, προκειμένου η τοπική Εκκλησία, πρωτογενής μορφή της οποίας αποτελεί η επαρχία, να συνεχίσει να λειτουργεί αδιάκοπα.

Γι᾽ αυτό ο ισχυρισμός ότι το κομμουνιστικό καθεστώς «έκλεισε την Εκκλησία μας, διέλυσε την Εκκλησία μας, έβαλε αντικανονικά ένα μητροπολίτη από τη Ρωσία και αρχίσανε οι διωγμοί» είναι ψεύδος από την αρχή μέχρι το τέλος, διότι ούτε το κλείσιμο και η διάλυση υπήρξαν, ενώ οι διωγμοί, όπως προαναφέραμε, άρχισαν αμέσως μετά την εγκαθίδρυση της σοβιετικής εξουσίας ήδη το 1940 και μετά τον πόλεμο απλώς και μόνον συνεχίσθηκαν.

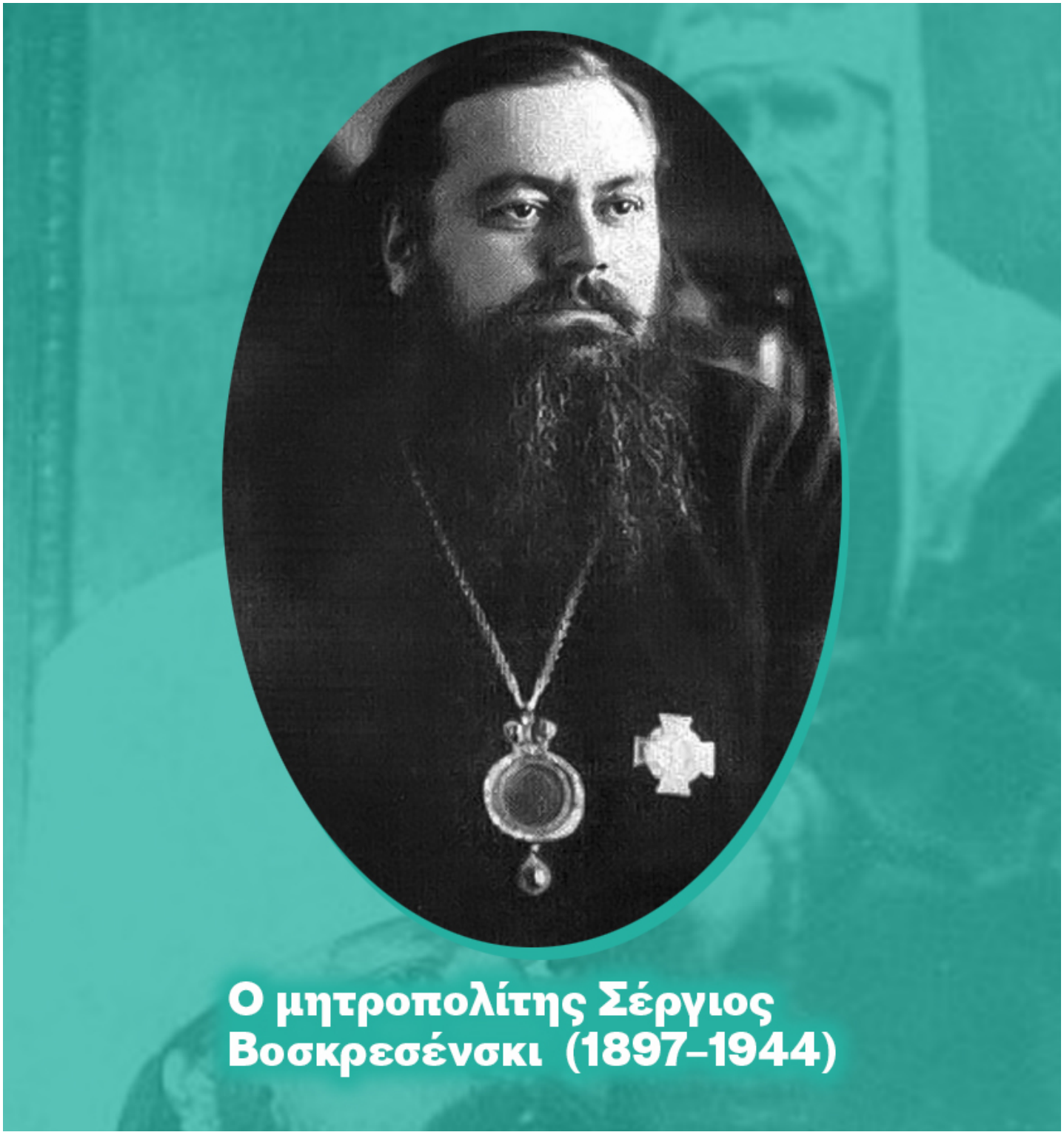
Θεωρώ αναγκαίο να επιστήσω ιδιαιτέρως την προσοχή στον ισχυρισμό ότι το κομμουνιστικό καθεστώς «έβαλε αντικανονικά ένα μητροπολίτη από τη Ρωσία».

Αφήνουμε στη συνείδηση του μητροπολίτη Στεφάνου την ταύτιση της Ιεράς Συνόδου της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας με «το χέρι του κομμουνιστικού καθεστώτος». Θα διευκρινίσουμε μόνον ότι η Ιερά Σύνοδος της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας δεν εγκατέστησε μητροπολίτη, αλλά αρχιεπίσκοπο, και όχι από τη Ρωσία, αλλά από την Εσθονία, και όχι οποιονδήποτε, αλλά έναν πραγματικά καλό ποιμένα τον Σεβασμιώτατο Παύλο Ντμιτρόφσκι, ο οποίος έως τότε ήταν επικεφαλής της εκκλησιαστικής επαρχίας Νάρβας, που καταργήθηκε κατά τη μεταρρυθμιστική διαδικασία.

Γιατί όμως ο μητροπολίτης Στέφανος στη συνέντευξή του δεν εξήγησε σε τι συνίστατο η «αντικανονικότητα» της εγκαταστάσεως του αρχιεπισκόπου Παύλου στον θρόνο της Ταλλίνης; Μήπως ο «από την Τουρκία προερχόμενος μητροπολίτης» εννοεί την απαγόρευση του 16ου κανόνα της Πρωτοδευτέρας Συνόδου της Κωνσταντινουπόλεως σχετικά με το μὴ ἐκλέγειν ἐπίσκοπον ζῶντος τοῦ πρώτου, ενώ ο μητροπολίτης Αλέξανδρος, ο οποίος διέφυγε το 1944 στο εξωτερικό μαζί με 22 κληρικούς (ο αριθμός δεν είναι ακριβής), ζούσε εκείνη τη στιγμή; Είναι επίσης ενδιαφέρον, αν ενόχλησε κάποτε τον μητροπολίτη Στέφανο η συνείδησή του; Διότι άλλωστε δεν ήταν κάποιος άλλος, παρά ο ίδιος ο μητροπολίτης Στέφανος Χαραλαμπίδης, ο οποίος ενθρονίσθηκε το 1999 από τον Πατριάρχη Βαρθολομαίο στην έδρα της μητροπόλεως Ταλλίνης και πάσης Εσθονίας, τη στιγμή που την κατείχε ο από πολλών γενεών πολίτης της Εσθονίας μητροπολίτης Κορνήλιος Γιάκομπς, ο οποίος έχαιρε άκρας υγείας εκείνη τη στιγμή και ζούσε όχι κάπου αλλού ως μετανάστης, αλλά στην Ταλλίνη.

Όσον δε αφορά το γεγονός ότι το 1945 ο θρόνος της Ταλλίνης ήταν κατειλημμένος από τον μητροπολίτη Αλέξανδρο Πάουλους, στην πραγματικότητα από κανονική άποψη ήταν κενός ήδη από τις 5 Νοεμβρίου 1942, όταν με το διάταγμα του Πατριαρχικού Εξάρχου της Βαλτικής μητροπολίτη Σεργίου Βοσκρεσένσκι και κατ᾽ ουσίαν με απόφαση της διασκέψεως των επισκόπων της Εξαρχίας της Βαλτικής (εφόσον υπό του διατάγματος έθεσαν τις υπογραφές τους οι επίσκοποι Μιτάβας, Νάρβας και Κόβνο), ο μητροπολίτης Αλέξανδρος, για την κατ᾽ επανάληψη προσχώρησή του στο σχίσμα, τέθηκε σε αργία από κάθε ιεροπραξία και παύθηκε από τη διοίκηση της επαρχίας Ταλλίνης.

Επομένως τηρήθηκε ο όρος του 16ου κανόνα, που απαιτεί να μην απομακρύνεται ο επίσκοπος από τον θρόνο του προτού εξετασθεί νομίμως η κατηγορία εις βάρος του. Ενώ η φυγή του από τον θρόνο το 1944 και η έλλειψη οποιασδήποτε αλληλογραφίας με το ποίμνιο, που παρέμεινε στην Εσθονία (κάτι που θα αποδείκνυε ότι το θεωρεί ως και πρότερον οικείο του), μόνον κατοχυρώνει το καθεστώς της επαρχίας ως χηρευούσης, σύμφωνα επίσης με τον ίδιο κανόνα, που διαλαμβάνει: «Εἰ δέ τις τῶν ἐπισκόπων, ἐν τῇ ἰδίᾳ συνιστάμενος τιμῇ, μήτε παραιτεῖσθαι βούλοιτο, μήτε τὸν οἰκεῖον ἐθέλοι ποιμαίνειν λαόν, ἀλλὰ τῆς οἰκείας ἀποστὰς ἐπισκοπῆς ὑπὲρ τὸ ἐξάμηνον ἐν ἑτέρῳ διατρίβοι τόπῳ, μήτε βασιλικῷ προστάγματι κατεχόμενος, μήτε ταῖς τοῦ οἰκείου πατριάρχου λειτουργίαις ὑπηρετούμενος, μήτε μὴν ὑπὸ νόσου χαλεπῆς τε καὶ ἀκινησίαν ἐμποιούσης παντελῆ συνεχόμενος, ὁ

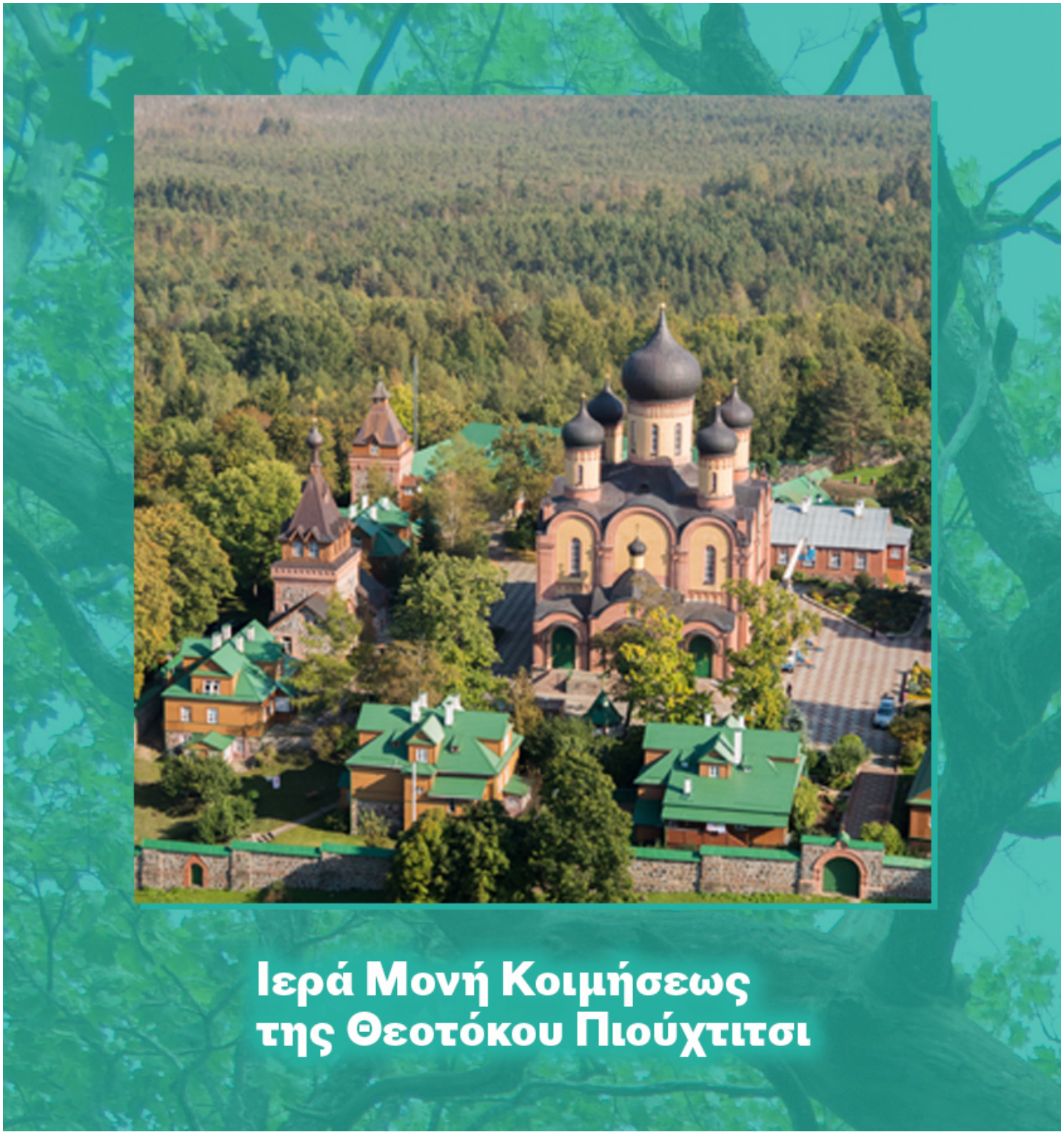
τοιοῦτος οὖν <...> τῆς ἀρχιερωσύνης, δι' ἧς ποιμαίνειν ἐτάχθη, παντελῶς ἀλλότριον καθιστᾶναι, καὶ εἰς τὸν αὐτοῦ τῆς ἐπισκοπῆς τόπον ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ προχειρίζεσθαι». Ό,τι δηλαδή και έγινε.

Όμως, να και τι άλλο προκαλεί σύγχυση στο υπό εξέταση απόσπασμα της συνεντεύξεως. Ο μητροπολίτης Στέφανος, πραγματευόμενος υποτίθεται το μαρτύριο, θλίβεται και για την ομολογιακή πορεία της εσθονικής Ορθοδοξίας, για όλους τους μάρτυρες και ομολογητές της γης της Εσθονίας. Και θλίβεται δικαιολογημένα.

Αλλά για κάποιο λόγο δεν με εγκαταλείπει η αίσθηση ότι με αυτή τη θλίψη του ο Σεβασμιώτατος Στέφανος υπερέβη και όσους ο Κύριος Ιησούς Χριστός ήλεγχε για την ανέγερση και τον καλλωπισμό των τάφων των προφητών. Εκεί τουλάχιστον επρόκειτο για τους προφήτες, τους οποίους είχαν φονεύσει οι πρόγονοι εκείνων, οι οποίοι δήθεν τιμούσαν τη μνήμη των προφητών. Ενώ ο μητροπολίτης Στέφανος, σχεδόν παράλληλα με την λεκτική απόδοση μιας αφηρημένης τιμής στη μνήμη των ομολογητών, επί σχεδόν εικοσιπέντε συνεχόμενα χρόνια εμμέσως αμαύρωνε τον υπαρκτό ομολογητή του 20ού αι. μητροπολίτη Κορνήλιο Γιάκομπς, ο οποίος εξέτισε ποινή φυλακίσεως σε σοβιετικό στρατόπεδο συγκεντρώσεως στη Μορδοβία και όλο το ποίμνιό του. Διότι για τον μητροπολίτη Στέφανο είμαστε ένας μηχανισμός – μαριονέτα, ο οποίος συγκροτήθηκε στην Εσθονία κατά την περίοδο της σοβιετικής κατοχής και χάριν αυτής, η οποία και παραμένει εργαλείο «των αυτοκρατορικών αξιώσεων της Ρωσίας». Πάντοτε παρουσιάζοντάς μας κατ᾽ αυτόν τον τρόπο, επιδείκνυε μια συνέπεια, η οποία θα άξιζε καλύτερης μεταχειρίσεως.

Με κάποια ευκολία συνδυάζει τους διθυράμβους προς τιμήν των ομολογητών με τη δυσφήμισή τους ως δωσιλόγων. Αυτό ακριβώς συμβαίνει, όταν υποστηρίζει τον μύθο, σύμφωνα με τον οποίο το Πατριαρχείο Μόσχας είναι ένα τέρας, το οποίο κατάπιε το 1945 την ΕΑΟΕ, «το πιστό απομεινάρι» της οποίας δήθεν σώθηκε στην εξορία, από όπου τάχα επανήλθε στη θέση της το 1993 (όταν κατά παράβαση των κανόνων και των νόμων της χώρας, το κράτος μας καταχώρησε τη σχισματική δομή με διοίκηση, η οποία εκείνη τη στιγμή έδρευε στη Στοκχόλμη).

Όσοι δοκίμασαν προσωπικά όλο το βάρος των διωγμών, επώνυμοι και ανώνυμοι ομολογητές (τους οποίους ο Σεβασμιώτατος Στέφανος στα λόγια τιμά) αποδείχθηκαν, σύμφωνα με τον εν λόγω μύθο, κάθε άλλο παρά ομολογητές, αλλά «ξενόφερτοι κατακτητές», στους οποίους άλλωστε επιδείχθηκε έλεος μετά την καταχώρηση των σχισματικών: τους παραχωρήθηκε τότε η δυνατότητα να αποκτήσουν κάθε δικαίωμα με την προϋπόθεση μιας μικράς προδοσίας...

Θα έπρεπε απλώς να αποδεχθούμε τον μύθο τους και να αναγνωρίσουμε ότι η υπαγόμενη στο Πατριαρχείο Μόσχας Εσθονική Ορθόδοξη Εκκλησία, η οποία θεωρεί τον εαυτό της ως την Εσθονική Αυτόνομη Ορθόδοξη Εκκλησία, που ουδέποτε έπαυσε τη δράση της (και πρόλαβε μέχρι τότε στη Σύνοδο της Πιούχτιτσι στις 29 Απριλίου 1993 να αποκαταστήσει το αυτόνομο καθεστώς της και την ιστορική της ονομασία), κάθε άλλο παρά είναι εκείνη η ΕΑΟΕ, η οποία είχε προσωρινά μετατραπεί σε εκκλησιαστική επαρχία της Εσθονίας, αλλά κατασκεύασμα των σοβιετικών μυστικών υπηρεσιών. Αυτή η αναγνώριση θα προέκυπτε αυτομάτως και από τις δύο εκδοχές καταχωρήσεως, που μας είχαν προταθεί: είτε να ενταχθούμε στην ήδη καταχωρημένη σχισματική και δήθεν νόμιμη θρησκευτική οργάνωση, που αναγνωρίσθηκε από το κράτος ως διάδοχος της ΕΑΟΕ, είτε, εάν μας

είναι τόσο προσφιλής η Μητέρα Εκκλησία, να καταχωρηθούμε ως νεοσύστατη δομή (ένα είδος καταλοίπου της σοβιετικής κατοχής), οίκοθεν νοείται χωρίς το δικαίωμα να ανακτήσουμε την κάποτε εθνικοποιημένη περιουσία μας... Δεν δεχθήκαμε ουδεμία εκ των εκδοχών της αυτοενοχοποιήσεως και της προδοσίας.

Οκτώ χρόνια μετά τη μέγιστη καταπάτηση των δικαιωμάτων μας, το κράτος καταχώρησε παρ' όλ' αυτά την Εκκλησία μας το 2002, ως ιστορική, και όχι ως νεοσύστατη δομή, αλλά αυτή είναι, καθώς λέει ο λόγος, «μια εντελώς διαφορετική ιστορία».

Εάν επανέλθουμε στο υπό εξέταση απόσπασμα της συνεντεύξεως του Σεβασμιωτάτου Στεφάνου και ειδικότερα στην απόδοση εκ μέρους του τιμής στην ομολογιακή πορεία της εσθονικής Ορθοδοξίας, δημιουργείται μια αίσθηση απορίας: άραγε όντως δεν καταλαβαίνει ότι εκείνοι οι άνθρωποι, οι οποίοι χάρη στην πολιτική απάτη, την οποία διέπραξαν οι αξιωματούχοι του κράτους μας τη δεκαετία του 1990, σε συνεργασία με το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, αποδείχθηκαν ενοικιαστές των οικείων αυτών ναών, είναι οι ίδιοι ομολογητές και οι διάδοχοί τους, οι οποίοι διαφύλαξαν την πίστη και τους ναούς στα χρόνια των αθεϊστικών διωγμών της σοβιετικής εποχής;!.. Φαίνεται πως ως ομολογητές της πίστεως ο επικεφαλής του παραρτήματος του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως στην Εσθονία αντιμετωπίζει μόνον εκείνους, οι οποίοι φαντάζονταν τον εαυτό τους αποκλειστικά εκτός του Πατριαρχείου Μόσχας. Είτε, εάν ανήκαν στον «κατοχικό» μηχανισμό, με την πρώτη ευκαιρία διέκοπταν τις σχέσεις μαζί του, καταπατώντας ως μηδαμινές τις υποσχέσεις και τον όρκο ενώπιον του Σταυρού και του Ευαγγελίου...

Μια πηγή: https://mospat.ru/gr/authors-analytics/87087/